

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către avocatul Rotaru Dorel în numele inculpatului Burlacu Oleg, și de către avocatul Lupea Georgeta în numele inculpatei Mereuță Iraida, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2020, în cauza penală privindu-i pe,

*Burlacu Oleg xxxxx, născut la xxxx, originar
din xxxxx, domiciliat în mun. Chișinău, xxxxx*

*Mereuță Iraida xxxx, născută la xxxx,
originară din xxxxx, domiciliată în mun. xxxx xxxxx*

Termenul de examinare a cauzei:

1. 19.01.2017-23.07.2018 (prima instanță);
2. 06.09.2019-03.02.2020 (instanța de apel);
3. 14.05.2020– 05.07.2021 (instanța de recurs ordinar);

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 iulie 2018, **Mereuță Iraida** a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal, procesul penal fiind încetat, în legătură cu întrunirea cerințelor de aplicare a amnistiei, stipulată în Legea nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Burlacu Oleg, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal, a fost achitat, deoarece fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

A fost respinsă solicitarea procurorului de a încasa în mod solidar suma de 941.333 lei din contul inculpaților Rusu Andrian, Todica Vadim, Mereuță Iraida și Burlacu Oleg în contul statului în calitate de prejudiciu cauzat Bugetului Public National, ca fiind neîntemeiată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Prin aceeași sentință au fost recunoscuți vinovați Rusu Andrian și Todica Vadim, însă în privința acestora hotărârile nominalizate nu au fost contestate cu recurs.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, *Mereuță Iraida*, acționând de comun acord și în înțelegere prealabilă cu cet. Todica Vadim, Rusu Andrian, Burlacu Oleg și alte persoane neidentificate până la moment de organul de urmărire penală, în scopul de a obține un beneficiu material pentru sine și, după caz, pentru alții, având intenția executării, în numele întreprinderilor SRL „Softron” și SRL „Advalorem” - întreprindere creată exclusiv pentru asigurarea activității comerciale a SRL „Softron” și a mărcii „instrumente.md”, a unor convenții și operațiuni simulate și fictive, care asigură o acoperire pentru efectuarea unor genuri de activități interzise de legislație, în interes material, fiind angajată în calitate de contabil în diferite perioade de timp în cadrul întreprinderilor SRL „Softron” și SRL „Advalorem”, fiind responsabilă de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, prin intermediul administratorului SRL „Softron” Rusu Andrian, a inclus în documentele contabile, fiscale și financiare date denaturate privind veniturile și cheltuielile, cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, săvârșind astfel infracțiunea de evaziune fiscală, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe:

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Alitshow” reprezentată de administratorul Mihailenco Alexandr, din 01.07.2014, obiectul contractului îl constituie prestarea de servicii de promovare a paginii web „instrumente.md”, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp iulie 2014-01.10.2014, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Alitshow” prin intermediul cet. Mihailenco Alexandr, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Alitshow”, în suma totală de 1.120.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național, la capitolul TVA cu suma de 186.667 și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 112.000 lei, în total în sumă de 298.740 lei.

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Serge - Textil” reprezentată de administratorul Mocanu Victor, din 01.05.2014, obiectul contractului îl constituia prestarea de servicii de promovare a magazinelor „instrumente.md”, inclusiv a mărfurilor realizate în magazinele beneficiarului, confecționarea și montarea materialelor cu conținut publicitar și alte servicii

aferente promovării mărfurilor și mărcilor comerciale, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp 13.08.2014- 20.11.2014, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Serge-Textil”, prin intermediul cet. Mocanu Victor, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Serge-Textil”, în suma totală de 1.450.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național, la capitolul TVA cu suma de 241.666 lei și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 145.000 lei, în total în sumă de 386.666 lei.

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Studexan” reprezentată de administratorul Calinicev Alexandr, din 01.05.2015, obiectul contractului îl constituie prestarea de servicii de promovare a mărcii comerciale „instrumente.md”, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp 12.05.2015 - 27.07.2015, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Studexan”, prin intermediul cet. Calinicev Alexandr, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Studexan” în suma totală de 960.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național la capitolul TVA cu suma de 160.000 lei și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 96.000 lei, în total în sumă de 256.000 lei.

În rezultatul acțiunilor infracționale ale lui Rusu Andrian, Todica Vadim, Burlacu Oleg și Mereuță Iraida prin intermediul SRL “Softron” și SRL “Advalorem”, a fost prejudiciat Bugetul Public Național la capitolul TVA cu suma de 588.333 lei și diminuat impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 353.000 lei, adică în sumă totală de 941.333 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Mereuță Iraida a comis infracțiunea prevăzută de art.42 alin.(2), art.244 alin.(2), lit.b) Cod penal, individualizată prin *„evaziunea fiscală, exprimată prin includerea în documentele contabile, fiscale și financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la*

bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”.

Burlacu Oleg, acționând de comun acord și în înțelegere prealabilă cu cet. Todica Vadim, Rusu Andrian, Mereuță Iraida și alte persoane neidentificate până la moment de organul de urmărire penală, în scopul de a obține un beneficiu material pentru sine și, după caz, pentru alții, având intenția executării, în numele întreprinderilor SRL „Softron” și SRL „Advalorem” - întreprindere creată exclusiv pentru asigurarea activității comerciale a SRL „Softron” și a mărcii „instrumente.md”, a unor convenții și operațiuni simulate și fictive, care asigură o acoperire pentru efectuarea unor genuri de activități interzise de legislație, în interes material, fiind înregistrat în calitate de administrator în cadrul întreprinderii SRL „Advalorem”, fiind investit cu atribuții în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, responsabil conform art. 7, art. 13 a Legii Contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007 de asigurarea controlului asupra operațiunilor economice efectuate și înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea și asigurarea ținerii contabilității, de întocmirea și prezentarea oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii și prezentării rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, precum și responsabil de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, urmărind scopul de eschivare de la achitarea impozitelor și taxelor la Bugetul Public Național, a inclus în documentele contabile, fiscale și financiare date denaturate privind veniturile și cheltuielile, cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, săvârșind astfel infracțiunea de evaziune fiscală, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe:

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Alitshow” reprezentată de administratorul Mihailenco Alexandr, din 01.07.2014, obiectul contractului îl constituia prestarea de servicii de promovare a paginii web „instrumente.md”, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp iulie 2014-01.10.2014, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Alitshow” prin intermediul cet. Mihailenco Alexandr, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Alitshow”, în suma totală de 1.120.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național, la capitolul TVA cu suma de 186.667 și

diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 112.000 lei, în total în sumă de 298.740 lei.

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Serge- Textil” reprezentată de administratorul Mocanu Victor, din 01.05.2014, obiectul contractului îl constituia prestarea de servicii de promovare a magazinelor „instrumente.md”, inclusiv a mărfurilor realizate în magazinele beneficiarului, confecționarea și montarea materialelor cu conținut publicitar și alte servicii aferente promovării mărfurilor și mărcilor comerciale, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx din xxxxxxxx, xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp 13.08.2014-20.11.2014, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Serge-Textil”, prin intermediul cet. Mocanu Victor, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Serge-Textil”, în suma totală de 1.450.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național, la capitolul TVA cu suma de 241.666 lei și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 145.000 lei, în total în sumă de 386.666 lei.

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Studexan” reprezentată de administratorul Calinicev Alexandr, din 01.05.2015, obiectul contractului îl constituia prestarea de servicii de promovare a mărcii comerciale „instrumente.md”, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

Astfel, în perioada de timp 12.05.2015 - 27.07.2015, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Studexan”, prin intermediul cet. Calinicev Alexandr, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Studexan” în suma totală de 960.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național la capitolul TVA cu suma de 160.000 lei și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 96.000 lei, în total în sumă de 256.000 lei.

În rezultatul acțiunilor infracționale ale Rusu Andrian, Todica Vadim, Burlacu Oleg și Mereuță Iraida prin intermediul SRL „Softron” și SRL

„Advalorem”, Bugetul Public Național a fost prejudiciat la capitolul TVA cu suma de 588.333 lei și diminuat impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 353.000 lei, adică în sumă totală de 941.333 lei.

Astfel, acțiunile lui Burlacu Oleg au fost calificate în baza art.42 alin.(5), art.244 alin.(2), lit.b) Cod penal, conform indicilor calificativi *„complicitate la evaziunea fiscală, exprimată prin includerea în documentele contabile, fiscale și financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

- procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauza Speciale, Raileanu Dumitru, care a solicitat, casarea sentinței contestate, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care:

A o recunoaște pe Mereuță Iraida vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal și a-i stabili amendă în mărime de 3.500 de unități convenționale, echivalentul a 70 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative în domeniul gestionării activității persoanelor juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător pe un termen de 5 ani.

A-l recunoaște pe Burlacu Oleg, vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal și a-i stabili amendă în mărime de 3.000 de unități convenționale, echivalentul a 60 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative în domeniul gestionării activității persoanelor juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător pe un termen de 5 ani.

De asemenea, acuzatorul de stat a mai solicitat încasarea în mod solidar a sumei de 941333 lei din contul inculpaților în folosul statului, în calitate de prejudiciu cauzat bugetului public național, iar documentele anexate la cauza penală – contracte și facturi fiscale, de păstrat la materialele cauzei penale.

- avocatul Lupea Georgeta cu inculpata Mereuță Iraida, care a solicitat casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care inculpata să fie achitată, pe motiv că în acțiunile acesteia lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

3.1 În motivarea cerințelor sale procurorul a indicat că:

- sentința pronunțată în această cauză, este una neîntemeiată, ilegală, bazată pe niște concluzii pripite, fără analiza prin coroborare a probatoriului administrat;

- argumentele expuse de instanță în partea descriptivă a sentinței în vederea motivării soluției de achitare a lui Burlacu Oleg, se limitează doar în aceea că de către acuzare nu ar fi fost prezentate suficiente probe, context în care instanța argumentează achitarea pe motiv că inculpatul nu a săvârșit fapta infracțională.

-prima instanța contrar tuturor circumstanțelor faptice stabilite în rezultatul cercetării tuturor probelor acuzării, nu a reținut faptul că inculpatul Burlacu Oleg

activa împreună cu ceilalți inculpați într-un sediu, voalat administrau activitatea unei singure întreprinderi SRL „Softron”, iar din documentele examinate rezultă cu certitudine rolul acestuia în comiterea infracțiunii de evaziune fiscală;

- prima instanța greșit și-a argumentat soluția de aplicare a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016 în privința lui Todica Vadim, Rusu Andrian și Mereuță Iraida. Potrivit art. 10 lit. k) din Legea menționată, amnistia nu se aplică în privința persoanei învinuite, inculpate sau condamnate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărită sau, după caz, a fost condamnată. În cazul persoanei condamnate se va ține cont de prejudiciul stabilit prin hotărârea judecătorească; Este de menționat că până la momentul actual, factorii de decizie al SRL „Softron” nu au achitat prejudicial stabilit de 941333 lei. Mai mult ca atât, inculpata Mereuță Iraida nu a fost de acord cu aplicarea în privința sa instituției amnistiei;

- instanța de judecată în motivarea hotărârii a „recalculat” suma prejudiciului cauzat din 941333 lei, deducând eronat suma de 588,333 lei ce reprezintă suma TVA diminuată prin tranzacțiile fictive. Mai mult ca atât, suma de 353.000 lei deja a fost încasată prin Decizia IFS nr. xxxxxxxx din xxxxx, ceea ce reprezintă o interpretare eronată, ori, prin decizia menționată a fost stabilită penalitatea pentru încălcările fiscale depistate, și nu restituirea prejudiciului cauzat prin infracțiune;

- referitor la faptul că instanța urmează să pună la baza sentinței doar probe cercetate, acuizarea consideră neîntemeiată respingerea cererii de a da citire declarațiilor inculpatei Mereuță Iraida date la urmărirea penală, care erau - contradictorii cu cele date în fața instanței de judecată. Instanța de judecată contrar prevederilor art. 53 Cod de procedură penală nu a admis anexarea la materialele cauzei penale a sentinței de judecată în privința lui Mihailenco Alexandr, adoptată de către Judecătoria Ialoveni, prin care deja a fost emisă sentință de condamnare în privința ultimului, pentru aceleași fapte care le sunt incriminate inculpaților Mereuță Iraida și Burlacu Oleg;

- prima instanță contrar prevederilor Codului de procedură penală și ale Codului Fiscal, a respins acțiunea civilă înaintată de Serviciul Fiscal de Stat și nu a admis în proces reprezentantul acestei instituții, astfel, creând premisele aplicării eronate a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29.07.2016 în privința lui Todica Vadim, Rusu Andrian și Mereuță Iraida.

3.2 În motivarea cerințelor sale, avocatul Lupea Georgeta cu inculpata Mereuță Iraida au invocat că:

- inculpata nu a acționat în comun acord cu inculpații Todica Vadim și Rusu Andrian, nu a fost prezentată nici o probă de procuror în acest sens, ci dimpotrivă și-a îndeplinit în corespundere cu legislația fiscală activitatea ei nemijlocită, efectuând evidența contabilă;

- fiind audiată în instanța de judecată, inculpata a declarat că a fost angajată în perioada iulie 2013 - februarie 2017 în calitate de contabil la SRL „Softron”, având

următoarele atribuțiile de serviciu: evidența contabilă, controlul și înregistrarea operațiunilor economice în baza documentelor primare în contabilitate, formarea și prezentarea rapoartelor fiscale, statistice și manageriale, rezultatele financiare. Nu recunoștea învinuirea adusă, nu a avut temei pentru a avea dubii referitor la tranzacțiile cu aceste trei întreprinderi, documentele primare au fost prezentate în contabilitate semnate și ștampilate, în calitate de contabil, inculpata a verificat dacă companiile date sunt înregistrate în calitate de plătitori TVA și au dreptul de a activa. Nu a participat în gestionarea întreprinderii sau semnarea contractelor. Inculpata nu cunoaște cine a gestionat de facto SRL „Softron” și SRL „Advalorem”. Indicațiile le primea de la Rusu Andrian, Todica Andrei și Todica Vadim și parțial de la Rotaru Viorel. Nu cunoaște cine a prezentat contractele și facturile fiscale în contabilitate, deoarece primea multe facturi. Până pe data de 25 a lunii următoare aveam obligația de a prezenta informația. Contabilitatea săptămânal îndeplinea bugetul pentru următoare săptămână, responsabilă de plăți era contabilitatea subalternă, care făcea lista de plăți, care era aprobată parțial de inculpata, parțial de Rusu Adrian și în final ajungea la Todica Vadim. Toate plățile treceau până la sfârșit prin Todica Vadim, anume el adopta lista plăților;

- acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe care ar dovedi că Mereuță Iraida a acționat comun în înțelegere prealabilă. Fiind audiat martorul acuzării Țîlea Vitalie, acesta a declarat că evidența contabilă este efectuată de către contabilitatea societății în baza documentelor prezentate de către directorul sau conducătorul societății;

- vina inculpatei nu este dovedită prin probe și în acest solicit de-a fi achitată;

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2020, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către avocatul Lupea Georgeta cu inculpata Mereuță Iraida și admis apelul procurorului, și casând parțial sentința primei instanțe, în partea achitării inculpatului Burlacu Oleg și încetării procesului în privința inculpatei Mereuță Iraida, a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Inculpatei Mereuță Iraida, recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin.(2), art. 244 alin.(2), lit.b) Cod Penal, i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 3500 (trei mii cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie suma de 70 000 (șaptezeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții administrative în domeniul gestionării activității persoanelor juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător pe un termen de 3 ani.

Burlacu Oleg a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), art. 244 alin.(2), lit.b) Cod Penal, și în baza acestei Legi i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 3500 (trei mii cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie suma de 70 000 (șaptezeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții administrative în domeniul gestionării activității persoanelor juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător pe un termen de 5 ani.

În rest sentința primei instanțe a fost menținută.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, la pronunțarea sentinței, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art.101 alin.(1), art.384 alin.(3), art. 385 alin.(1) Cod de procedură penală, or aceste prevederi legale impun în sarcina instanței de judecată, ca la adoptarea sentinței, să fie soluționate următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

În acest sens, instanța de apel a menționat că vinovăția inculpaților Mereuță Iraida, Burlacu Oleg în comiterea infracțiunii incriminate este confirmată prin cumulul de probe cercetate, ce coroborează între ele și careva divergențe între declarațiile martorilor și probele scrise care ar trezi dubii, nu au fost reținute.

În aceste condiții, nerecunoașterea vinovăției de către inculpații Mereuță Iraida și Burlacu Oleg, a fost apreciată de către instanța de apel ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificate ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Or, faptul că inculpații Mereuță Iraida și Burlacu Oleg, nu au recunoscut vinovăția în comiterea faptei incriminate la nici o etapă a procesului penal, nu constituie un temei de achitare a acestora, or, nerecunoașterea vinovăției este un drept al inculpatului, însă nu o circumstanță ce determină soluția de achitare a acestora.

În continuare, instanța de apel a remarcat că, deși instanța de fond l-a achitat pe inculpatul Burlacu Oleg de comiterea infracțiunii incriminate, vinovăția acestuia a fost dovedită de organul de urmărire penale, prin probele administrate, or, însăși inculpatul Burlacu Oleg în cadrul cercetării judecătorești a menționat că a activat în cadrul companiei SRL „Advalorem” în calitate de administrator începând cu anul 2014 până în anul 2017, în întreprindere activau doar două persoane – contabilă și administratorul.

Mai mult ca atât, în cadrul cercetării judecătorești inculpatul Burlacu Oleg a declarat că, la SRL „Advalorem” și SRL „Softron” erau administratori și fondatori, care se implicau nemijlocit în activitatea întreprinderilor. *Tranzacțiile le făcea după consultarea cu Todica Andrei sau în lipsa acestuia, cu Todica Vadim, deoarece a fost subordonat acestor 2 persoane.*

Subsidiar, instanța de apel a calificat drept nefondate alegațiile inculpatei Mereuță Iraida precum că dânsa nu este vinovată de comiterea infracțiunii imputate, or, aceasta, activând în calitate de contabil la întreprinderile SRL „Softron” și SRL „Advalorem”, a inclus în documentele contabile, fiscale și financiare, date denaturate privind veniturile și cheltuielile, cheltuieli ce nu au stat

la baza operațiunii reale ori care au stat la baza operațiunii ce nu au existat, fapt confirmat prin facturile fiscale și prin rulaje.

Or, în cazul dat, inculpații nu au ținut cont de prevederile art.7 din Legea Contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007, care prevede expres că, „(1) Standardele de contabilitate constituie baza ținerii contabilității și raportării financiare de către entități și sânt parte componentă a cadrului juridic al Republicii Moldova. Pentru entitate, standardele de contabilitate sânt obligatorii și acestea se selectează în conformitate cu art.4. (2) Entitatea este obligată să țină contabilitatea și să întocmească situațiile financiare în modul prevăzut de prezenta lege, de standardele de contabilitate, de planul de conturi contabile și de alte acte normative aprobate în conformitate cu art.11 alin.(2) lit. a)”, precum și art.13 din legea respectivă, care la rândul său indică că „Răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine: a) conducerii (organului executiv) – în entitatea cu răspundere limitată; b) partenerilor – în entitatea ai cărei proprietari au răspundere nelimitată; c) proprietarului – pentru întreprinzătorii individuali; d) conducătorului entității – în entitățile neprevăzute la lit. a)–c). (2) Persoanele specificate la alin.(1) sânt obligate: a) să organizeze și să asigure ținerea contabilității în mod continuu din momentul înregistrării până la lichidarea entității; b) să asigure elaborarea și respectarea politicilor contabile în conformitate cu cerințele prezentei legi, ale I.F.R.S. și ale S.N.C.; c) să asigure elaborarea și aprobarea: - planului de conturi contabile de lucru al entității; - procedeele interne privind contabilitatea de gestiune; - formularelor documentelor primare și registrelor contabile, în cazul lipsei formularelor tipizate sau dacă acestea nu satisfac necesitățile entității; - regulilor circulației documentelor și tehnologiei de prelucrare a informației contabile; d) să asigure întocmirea și prezentarea oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite de Ministerul Finanțelor, precum și integritatea și păstrarea acestora conform cerințelor Organului de Stat pentru Supravegherea și Administrarea Fondului Arhivistic al Republicii Moldova; e) să organizeze sistemul de control intern, inclusiv efectuarea inventarierii; f) să asigure documentarea faptelor economice ale entității și reflectarea acestora în contabilitate; g) să asigure respectarea actelor normative prevăzute la art.11 alin.(2) lit. a); h) să asigure întocmirea și prezentarea situațiilor financiare în conformitate cu prezenta lege și cu standardele de contabilitate”.

În baza celor menționate, instanța de apel a considerat ca cert identificat și demonstrat fără echivoc faptul că acțiunile inculpaților Mereuță Iraida și Burlacu Oleg, sunt calificate anume sub aspect penal, fapta fiind dovedită prin probe pertinente și concludente, care coroborează între ele, iar în cele din urmă acțiunile acestora urmează a fi încadrate în condițiile normei vizate de evaziune fiscală.

Astfel, instanța de apel a constatat că, Burlacu Oleg acționând de comun acord și în înțelegere prealabilă cu cet. Todica Vadim, Rusu Andrian, Mereuță Iraida și alte persoane neidentificate până la moment de organul de urmărire penală, în

scopul de a obține un beneficiu material pentru sine și, după caz, pentru alții, având intenția executării, în numele întreprinderilor SRL „Softron” și SRL „Advalorem” - întreprindere creată exclusiv pentru asigurarea activității comerciale a SRL „Softron” și a mărcii „instrumente.md”, a unor convenții și operațiuni simulate și fictive, care asigură o acoperire pentru efectuarea unor genuri de activități interzise de legislație, în interes material, fiind înregistrat în calitate de administrator în cadrul întreprinderii SRL „Advalorem”, fiind investit cu atribuții în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice în cadrul unei organizații comerciale, responsabil conform art. 7, art. 13 a Legii Contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007 de asigurarea controlului asupra operațiunilor economice efectuate și înregistrarea lor în documentele justificative, de organizarea și asigurarea tinerii contabilității, de întocmirea și prezentarea oportună, completă și corectă a documentelor primare, a registrelor contabile conform regulilor stabilite, de asigurarea întocmirii și prezentării rapoartelor financiare și dărilor de seamă fiscale, precum și responsabil de respectarea legislației fiscale, calcularea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, urmărind scopul de eschivare de la achitarea impozitelor și taxelor la bugetul public național, a inclus în documentele contabile, fiscale și financiare date denaturate privind veniturile și cheltuielile, cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, săvârșind astfel infracțiunea de evaziune fiscală, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari, în următoarele circumstanțe:

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Alitshow” reprezentată de administratorul Mihailenco Alexandr, din 01.07.2014, obiectul contractului îl constituie prestarea de servicii de promovare a paginii web „instrumente.md”, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp iulie 2014-01.10.2014, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Alitshow” prin intermediul cet. Mihailenco Alexandr, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Alitshow”, în suma totală de 1.120.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național, la capitolul TVA cu suma de 186.667 și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 112.000 lei, în total în sumă de 298.740 lei.

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Serge- Textil” reprezentată de administratorul Mocanu Victor, din 01.05.2014, obiectul contractului îl constituie prestarea de servicii de promovare a magazinelor “instrumente.md”, inclusiv a mărfurilor realizate în magazinele beneficiarului, confecționarea și montarea materialelor cu conținut publicitar și alte servicii aferente promovării mărfurilor și mărcilor comerciale, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp 13.08.2014-20.11.2014, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL “Serge-Textil”, prin intermediul cet. Mocanu Victor, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Serge-Textil”, în suma totală de 1.450.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național, la capitolul TVA cu suma de 241.666 lei și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 145.000 lei, în total în sumă de 386.666 lei.

Conform contractului fictiv încheiat între SRL „Softron” cu SRL „Studexan” reprezentată de administratorul Calinicev Alexandr, din 01.05.2015, obiectul contractului îl constituie prestarea de servicii de promovare a mărcii comerciale “instrumente.md”, fără a prevedea careva costuri concrete privind executarea acestuia.

Potrivit facturilor fiscale seria xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx; xxxxxxxx din xxxxxxxx și al actelor de predare-primire, lucrările în cauză au fost efectuate, fapt ce nu corespunde realității.

În aceste condiții, în perioada de timp 12.05.2015 - 27.07.2015, ca urmare a înțelegerii prealabile cu membri ai grupării criminale specializate în spălarea banilor, care gestionau de facto întreprinderea SRL „Studexan”, prin intermediul cet. Calinicev Alexandr, au fost efectuate procurări fictive pe facturi fiscale a diferitor servicii de la întreprinderea SRL „Studexan” în suma totală de 960.000 lei, prejudiciind Bugetul Public Național la capitolul TVA cu suma de 160.000 lei și diminuând impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 96.000 lei, în total în sumă de 256.000 lei.

În rezultatul acțiunilor infracționale ale Rusu Andrian, Todica Vadim, Burlacu Oleg și Mereuță Iraida prin intermediul SRL „Softtron” și SRL „Advalorem”, Bugetul Public Național a fost prejudiciat la capitolul TVA cu suma de 588.333 lei și diminuat impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător cu 353.000 lei, adică în sumă totală de 941.333 lei.

Astfel, instanța de apel a conchis că, prin acțiunile sale intenționate Burlacu Oleg a comis infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (5), art. 244 alin. (2) lit.b) Cod penal, individualizată prin *„complicitate la evaziunea fiscală, exprimată prin includerea în documentele contabile, fiscale și financiare a unor date denaturate privind veniturile sau cheltuielile, a unor cheltuieli care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, care a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari”*.

Referitor la stabilirea pedepsei penale inculpatei Mereuță Iraida, instanța de apel a reținut că ultima nu întrunește exigențele statuate de art.1 alin.(1) al Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care prevede că *„Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sînt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sînt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art. 2–9, 11 și 12.”*

Or, în ședința instanței de apel, inculpata Mereuță Iraida a declarat că, vina nu o recunoaște, solicitând să fie achitată, ceea ce în accepțiunea instanței de apel denotă că aceasta nu manifestă o căință sinceră de cele comise, or, pentru aplicarea legii respective, persoana inculpata urmează să recunoască integral fapta incriminată.

În continuare, instanța de apel a punctat că la individualizarea și stabilirea categoriei pedepsei inculpaților Mereuță Iraida și Burlacu Oleg, urmează a se ține cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpaților, care sunt fără antecedente penale, sunt căsătoriți și au copii minori la întreținere.

Prin urmare, instanța de apel, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpaților, urmărind în acest sens comportamentul lor în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, a considerat că în coraport cu faptele comise, urmările prejudiciabile ale faptelor și personalitatea inculpaților, a constatat că corijarea și reeducarea acestora este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 3 500 unități convenționale, echivalentul a 70 000 lei, pentru fiecare inculpat în parte, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții administrative în domeniul gestionării activității persoanelor juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător

pe un termen de 3 ani, în privința lui Mereuță Iraida și pe un termen de 5 ani în privința lui Burlacu Oleg.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

- avocatul Rotaru Dorel în numele inculpatului Burlacu Oleg, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2), 6), 8) și 13) solicită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată;

- avocatul Lupea Georgeta în numele inculpatei Mereuță Iraida care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6), 8) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

5.1 În motivarea cerințelor sale avocatul Rotaru Dorel în numele inculpatului Burlacu Oleg invocă următoarele aspecte:

- instanța de apel în ședința de judecată n-a cercetat (*n-a verificat prin citire așa cum este indicat în decizia recurată*) declarațiile martorului Rotaru Viorel, examinate de prima instanță și puse la baza sentinței de achitare a lui Burlacu Oleg. Acesta, fiind audiat în cadrul primei instanțe, cu referire la inculpatul Burlacu Oleg a declarat că „Burlacu Oleg era manager de firmă la care mama acestuia era cofondator, dar nici nu cunoaște cu ce s-a ocupat inculpatul la SRL „Advalorem”.

Această probă conține elemente de fapt, care resping constatările instanței de apel precum că condamnatul Burlacu Oleg ar fi săvârșit fapta incriminată lui ca infracțiune prevăzută de art.42 alin.(5), art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal prin implicarea sa în gestionarea SRL „Softron”. În acest sens se atestă faptul că instanța de apel a încălcat prevederile art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu a constatat și nu a indicat în decizia recurată concret prin care acțiuni sau inacțiuni din cele prevăzute la art.42 alin.(5) Cod penal, s-a manifestat complicitatea lui Burlacu Oleg la comiterea infracțiunii incriminate;

- prima instanță corect a reținut cele menționate supra și a exclus din învinuirea imputată inculpaților în baza art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal, evaziunea fiscală în mărime de 588 333 lei, ce constituie suma TVA neachitată de către agentul economic SRL „Softron”. Deși în apelul procurorului au fost formulate obiecții asupra acestei concluzii a instanței de fond, instanța de apel a admis apelul procurorului, a casat parțial sentința primei instanțe și l-a condamnat pe Burlacu Oleg fără a se pronunța asupra acestui motiv invocat de procuror în apel și fără a contrazice constatarea primei instanțe privind excluderea din învinuirea imputată inculpaților în baza art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal, evaziunea fiscală în mărime de 588 333 lei. ce constituie suma TVA neachitată dc către agentul economic SRL „Softron”;

- legea nouă - în vigoare din 17.08.2018 ușurează pedeapsa pentru fapta pretinsă a fi comisă de inculpatul Burlacu Oleg și anume, pedeapsa închisoare de până la 3 ani a fost înlocuită cu închisoare de până la 2 ani și 6 luni - pentru alin.(1) art.244 Cod penal și închisoare de până la 6 ani cu închisoare de până la 5 ani - pentru alin.(2) art.244 CP; ameliorează situația inculpaților și anume, stabilește

răspunderea penală doar dacă suma impozitului, aferent unui an fiscal depășește 50 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei - pentru alin.(1) art.244 Cod penal și 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate - pentru alin.(2) art.244 Cod penal. În privința sintagmei „taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală” din dispoziția art.244 alin.(1) și alin.(2), introduse prin Legea de modificare nr. 179 din 26.07.2018 atunci aceasta nu ameliorează, dar din contra agravează situația inculpaților și prin urmare, nu are efect retroactiv;

- conform materialelor dosarului, cauza penală a fost redistribuită și repartizată judecătorului I. Mînăscuță. Potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din 16.09.2019 completul format din judecătorii Xenofon Ulianovschi, I. Mînăscuță și Stelian Telcucă a început judecarea cauzei, anunțând întrerupere pentru data de 30.09.2019. atunci când examinarea cauzei a continuat, fiind audiat ccl de-al doilea martor, inculpații, examinate probele și înscrisurile din materialele cauzei cercetate de prima instanță, ulterior președintele ședinței declarând întrerupere până la data de 04.11.2019 ora 10.30. Astfel, unul din judecători, care a semnat decizia recurată – Juganari Marcel nu a participat la judecarea cauzei în ordine de apel, acesta intervenind în proces în ultimul moment.

5.2 În motivarea cerințelor sale avocatul Lupea Georgeta în numele inculpatei Mereuță Iraidă invocă următoarele aspecte:

- instanțele de judecată nu au demonstrat înțelegerea prealabilă a inculpatei Mereuță Iraidă cu ceilalți inculpați în cauza penală vizată referitor la care documente contabile au fost întocmite de contabilă și de unde reiese interesul material al inculpatei;

- au fost efectuate un șir de acțiuni procesuale penale cum ar fi percheziție la domiciliul inculpatei, percheziție în contabilitatea întreprinderii, au fost ridicate documente contabile etc., însă urmare acțiunilor nominalizate nu a fost depistată nici o probă care ar demonstra că Mereuță Iraidă are interes material sau de altă natură la comiterea infracțiunii incriminate ei;

- referitor tranzacțiile calificate de organul de urmărire penală ca fiind fictive și ilegale, nu există până la moment un act confirmativ în acest sens - decizie a Serviciului Fiscal de Stat sau hotărâre judecătorească. Prin urmare, pretinderea de către acuzare a neachitării de către SRL „Softron” a impozitului în partea ce depășește suma impozitului pe venit provenit din activitatea de întreprinzător în mărime de 112.073 lei și TVA în mărime de 186.667 lei este nefondată, or, nu a fost probat acest fapt;

- anume Serviciul Fiscal de Stat urma inițial să efectueze un control fiscal și să verifice legalitatea tranzacțiilor efectuate de SRL „Softron” cu SRL „Serge-Textil” și SRL „Studexan” și eventual, dacă se constatau anumite încălcări fiscale, atunci după emiterea deciziei corespunzătoare, cu indicarea sumelor impozitelor și taxelor neachitate, se putea porni urmărirea penală pe capătul de învinuire aferent tranzacțiilor efectuate de SRL „Softron” cu SRL „Serge-Textil” și SRL „Studexan”;

- probele acuzării puse la baza deciziei recurate, nu coroborează între ele.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu motivele invocate și materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În acest context, în urma verificării materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit relevă că în speță, avocatul Rotaru Dorel critică decizia instanței de apel, prin care a fost casată sentința de achitare pronunțată în privința lui Burlacu Oleg învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, în coraport cu materialele cauzei, or, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale și a constatat vinovăția inculpatului bazându-se preponderent pe probele cercetate de prima instanță, puse la baza achitării lui, pledând în continuare pentru faptul că, *instanța nu a fost compusă potrivit legii, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului*, indicând astfel incidența temeiurilor de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 2), 6), 8), 13) Cod de procedură penală, motive din care solicită dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, iar avocata Lupea G. menționează că, în general instanța de apel greșit a dispus condamnarea lui Mereuță Iraida în baza art. 42 alin. (2), 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece *lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii*.

În această ordine de idei, Colegiul penal menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept adică odată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar.

Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (*care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță*), precum și să administreze probe noi, pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi

de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Totodată, urmează a se consemna că, procedura de examinare a apelului, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță prezintă unele particularități aparte. În acest sens, trebuie avute în vedere dispozițiile art. 6 CoEDO, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, și prevederile art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, potrivit cărora după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel, precum și fără audierea martorilor acuzării, în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorială, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea unei persoane.

Față de cele ce preced, Colegiul lărgit evidențiază că instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe lucrările primei instanțe, în temeiul cărora s-a dispus achitarea inculpatului. Or, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, acuzatorul de stat este obligat în instanța de apel să solicite o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a martorilor acuzării, declarațiile cărora sunt probe în acuzare, în măsură să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului. Administrarea mijloacelor de probă se desfășoară după regulile generale prevăzute pentru prima instanță, fiind aplicat principiul nemijlocirii, ce permite instanței să perceapă direct faptele și împrejurările relatate de părți sau martori, precum și reacțiile acestora la întrebările adresate.

În contextul dat, Colegiul lărgit consideră relevant de a specifică că, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar. De altfel, în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe anume pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor importante, sub toate aspectele, în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate, în scopul perceperii directe a probelor de către instanța de judecată pentru formularea opiniei vizavi de vinovăția persoanei trimise în judecată.

Or, atunci când unei persoane i se reproșează săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente care dovedesc, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat. Principala problemă pusă în discuție pe o cauză penală este vinovăția persoanei trimise în judecată în raport cu faptele pentru care aceasta este acuzată. În cauza de față problema vinovăției este determinată de chestiunea dacă a fost sau nu comise faptele infracționale prevăzute de art. 42 alin. (5), 244 alin. (2) lit. b) Cod penal de către Burlacu Oleg și Mereuță I., după cum pledează procurorul.

Verificând actele cauzei în raport cu criticele recurentului, Colegiul penal constată că acestea sunt întemeiate, iar instanța de apel nu a ținut seama de dispozițiile legale pertinente în acest sens și nu a audiat nemijlocit martorii acuzării

a căror declarații influențează în mod direct justa soluționare a acestei cauze, prin aceasta încălcând dispoziția art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală.

Colegiul lărgit reține că, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Conform art. 385 alin. (1) pct. 1), 3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea.

În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, nu a verificat legalitatea și temeinicia sentinței de achitare a primei instanțe a lui Burlacu Oleg în baza tuturor probelor examinate de prima instanță și în baza cărora instanța a dispus achitarea inculpatului așa cum cer dispozițiile art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel în ședința de judecată a cercetat doar o parte din probele examinate de prima instanță, astfel, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța a audiat doar inculpații precum și martorii Prisneac G. și Țîlea V. (pct. 13 din decizia instanței de apel), celelalte probe, examinate de prima instanță și care au stat la baza sentinței de achitare a lui Burlacu Oleg, au fost omise de către instanța de apel.

Astfel, instanța de apel în ședința de judecată nu a cercetat și nu a verificat prin citire, după cum a indicat în decizia contestată, declarațiile martorului Rotaru Viorel, examinate de prima instanță, fără a soluționa chestiunea privind necesitatea audierii acestuia din nou.

Totodată, instanța de apel în decizia adoptată face referire și la declarațiile martorului Mihailenco Alexandr, care a fost audiat doar în cadrul primei instanțe, iar când în apelul acuzatorului de stat nici nu s-a solicitat audierea acestuia.

De asemenea, conform procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 11.04.2019, procurorul, cu referire la art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penal, a solicitat să fie citați și audiați doar martorii Rotaru Viorel, Țîlea Vitalie și Prisneac G. După audierea ultimilor, în ședința din 16.09.2018, președintele ședinței a anunțat întrerupere pentru 30.09.2019, pentru asigurarea prezenței martorului Rotarii V. în instanța de apel. La ședința respectivă procurorul a solicitat examinarea cauzei în lipsa martorului și de a da citire declarațiilor acestuia dat fiind faptul că, la acel moment ultimul se afla peste hotare. Deși partea apărării a fost împotriva demersului procurorului, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa martorului respectiv.

În continuare, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a dispus conform art. 414 Cod de procedură penală examinarea probelor și înscrisurilor din materialele cauzei cercetate de prima instanță, după care la solicitarea apărării s-a anunțat întrerupere pentru 04.11.2019, când s-a trecut direct la dezbaterile judiciare.

Astfel, din cuprinsul procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel nu rezultă ca aceasta să fi dat citire declarațiilor martorilor Rotaru V. și Mihailenco Alexandr, declarații care au fost puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului Burlacu Oleg.

Față de cele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel și-a întemeiat, *inter alia*, hotărârea de condamnare pe declarațiile unor martori pe care nu i-a ascultat ea însăși.

Astfel, instanța de apel în hotărârea pronunțată a reținut probe, fără a le verifica în ședință, sub aspectul cercetării nemijlocite, prin audierea martorilor în ședința de judecată și consemnării declarațiilor acestora în procesul-verbal, adică în conformitate cu prevederile art. 414 alin.(1), (2) și (6) Cod de procedură penală.

Examinând materialele cauzei penale inclusiv, alegerile instanței de apel, expuse în decizia sa, Colegiul penal sesizează că aceasta a examinat cauza penală superficial și, în rezultat, a pronunțat o decizie nemotivată, menționând doar că, „*Colegiul penal consideră cert identificat și demonstrat fără echivoc faptul că acțiunile inculpaților Rus Andrian, Mereuță Iraida, Burlacu Oleg și Todica Vadim, sunt plasate anume sub aspect penal, fapta fiind dovedită prin probe pertinente și concludente, care coroborează între ele, iar în cele din urmă acțiunile acestora urmează a fi încadrate în condițiile normei vizate de evaziune fiscală.*” (f.d. 93, 94, vol. XIX).

Procedând în asemenea mod, instanța nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 414 și 417 Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare ce s-au soldat cu o hotărâre nemotivată.

În acest sens, Colegiul penal reiterează, că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*).

Colegiul subliniază că din moment ce o declarație, fie că este efectuată de un martor sau de către un expert, este susceptibilă să fondeze, substanțial, condamnarea inculpatului, aceasta constituie o mărturie în sprijinul acuzării, ceea ce denotă că garanțiile prevăzute de art. 6§1 CoEDO îi sunt aplicabile. Nu se contestă faptul că era de competența instanței de apel să aprecieze probatoriul din dosar, cu toate acestea, Burlacu Oleg a fost declarat vinovat pe baza aceluiași probe care au făcut ca prima instanță să se îndoiască de temeinicia acuzației ce i-a fost incriminată prin rechizitoriu și au fost puse la baza achitării lui.

Din aceste considerente, se poate concluziona că Curtea de Apel nu și-a îndeplinit obligația de a judeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la

baza hotărârii de condamnare în privința lui Burlacu Oleg probele decisive care urmează a fi cercetate în condițiile nemijlocirii și contradictorialității, dându-i astfel posibilitatea inculpatului de a se apăra efectiv împotriva acuzației aduse în baza art. 42 alin. (2), 244 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Având în vedere cele expuse, Colegiul lărgit consideră că chestiunile asupra cărora Curtea de Apel trebuia să se pronunțe, atunci când l-a condamnat pe Burlacu Oleg și, astfel, a anulat hotărârea de achitare în privința acestuia dată de către prima instanță, nu au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil, fără aprecierea directă a probelor, în particular având în vedere declarațiile martorilor nominalizați mai sus. Colegiul se raliază în acest sens statuărilor date de CtEDO într-o cauză similară, care a stabilit că *cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea declarațiilor date de aceștia (a se vedea, a contrario, Kashlev c. Estonia, nr. 22574/08, §§ 48-50, 26 aprilie 2016)*. Evaluarea credibilității este o sarcină complexă care nu poate fi îndeplinită, de obicei, numai prin darea citirii declarațiilor martorilor, după cum a procedat de altfel în cauza deferită judecătii instanța de apel. În lumina celor expuse, se consideră că condamnarea lui Burlacu O., fără o audiere repetată a martorilor, declarațiile cărora constituie o mărturie susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial acuzarea, după ce acesta a fost achitat de prima instanță, a fost contrară garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6§1 din Convenție.

La fel, relevant speței este și *cauza CtEDO - Manoli c. Republicii Moldova din 28.02.2017*, potrivit căreia Curtea a statuat că autoritatea responsabilă de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să asculte victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea acestora (*a se vedea, Kashlev c. Estoniei, nr. 22574/08, §§ 48-50, 26.04.2016*) și că evaluarea credibilității este o sarcină complexă care nu poate fi realizată, de obicei, doar prin citirea unei înregistrări a declarațiilor, cu atât mai mult în cazul în care sunt avute în vedere doar unele declarații.

Rezumând cele menționate *supra*, Colegiul Penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale să descrie faptele comise de inculpat și probele puse la baza condamnării lui Burlacu Oleg.

Una din condițiile adoptării unei hotărâri judecătorești legale este respectarea garanțiilor unui proces echitabil, ceea ce, la caz, nu a fost respectat de instanța ierarhic inferioară.

În continuare, Colegiul penal lărgit reține că, conform prevederilor art. 42 alin. (5) Cod penal, se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau

instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tăinui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acesteia sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.

Contrar acestei statuări, instanța de apel nu a constatat și nu a indicat în decizia adoptată concret prin care acțiuni sau inacțiuni din cele prevăzute la art. 42 alin. (5) Cod penal, s-a manifestat complicitatea lui Burlacu Oleg la comiterea infracțiunii imputate.

Or, potrivit ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriului (f.d. 166-174, vol. I), se invocă că Burlacu Oleg ar fi comis fapta infracțională „*prin intermediul administratorului SRL „Softron” Rusu A.*”, fără a indica în ce circumstanțe, timpul, locul etc., cu toate acestea, la descrierea faptei constatate, instanța de apel nu a menționat care a fost metoda de săvârșire a infracțiunii de către primul.

Revenind la conținutul deciziei contestate, instanța de recurs reține că, potrivit art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Astfel, instanța de apel urma să verifice în speță incidența expirării termenului de prescripție privind tragerea la răspundere penală a lui Burlacu Oleg (pe episodul sumei de 685.333 lei, 298.667 lei - impozitul pe venit provenit din activitatea de întreprinzător + 386 666 lei - TVA) comis în anul 2014, or infracțiunea prevăzută la art. 244 alin. (2) lit. b) (în redacția legii nr. 179 din 26.07.2018), se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani, adică este una mai puțin gravă, respectiv, de la data comiterii acesteia (iulie 2014 - noiembrie 2014), până la data pronunțării deciziei din 03 februarie 2020.

În continuare, Colegiul lărgit reține că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 16.09.2019, completul format din judecătorii Ulianoschi Xenofon, Mînescu Igor și Teleucă Stelian a început judecarea cauzei.

La ședința de judecată din 04.11.2019, președintele ședinței a declarat finisată cercetarea judecătorească și s-a trecut la dezbaterile judiciare, după care s-a anunțat întrerupere pentru 14.11.2019, în cadrul ședinței respective, președintele ședinței a anunțat participanții la proces despre faptul că s-a dispus reluarea cercetării judecătorești.

Ulterior, la ședința de judecată din 20.01.2020, s-a anunțat despre modificarea completului, deoarece judecătorul Ulianoschi Xenofon a demisionat din funcție, fiind înlocuit cu judecătorul Jugănari Marcel, deși președintele completului a dispus reluarea cercetării judecătorești, după care s-a trecut direct la dezbaterile judiciare, ultimul cuvânt al inculpaților, anunțându-se întrerupere pentru 3 februarie 2020, când a fost acordat ultimul cuvânt inculpatului Rusu Andrian, imediat după care completul de judecată s-a retras în camera de deliberare și tot în aceeași dată s-a emis și pronunțat dispozitivul deciziei.

Astfel, judecătorul Juganari Marcel, care a semnat decizia din 3 februarie 2020, a participat la examinarea cauzei în fază finală, fără a lua parte și la cercetarea judecătorească.

Potrivit stipulărilor din art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în niciun mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu. Deci, încălcările nominalizate a normelor procesuale-penale au lezat dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CoEDO.

Totodată, Colegiul penal lărgit nu poate reține nici posibilitatea menținerii sentinței primei instanțe, or reieșind din conținutul acesteia, se atestă că deși inculpatul Burlacu Oleg a fost achitat prin sentință, prima instanță a constatat fapta criminală, considerată ca fiind dovedită (f.d. 138, vol. 18) menționând în acest sens că „*Burlacu Oleg acționând de comun acord și în înțelegere prealabilă cu cet. Todica Vadim, Rusu Andrian, Mereuță Iraida și alte persoane neidentificate până la moment de organul de urmărire penală...*”, fiind descrise în continuare circumstanțele comiterii faptei imputate.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit concluzionează că eroarea comisă nu poate fi reparată de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se face referire în recursul declarat, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel, care a ignorat prevederile legislației în vigoare la judecarea cauzei.

Totodată, recursul declarat de avocata Lupea Georgeta în numele inculpatei Mereuță Iraida la fel urmează a fi admis, deoarece indică asupra unei situații identice cu cea din recursul avocatului Rotaru Dorel și anume aprecierea probelor.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlătore erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, argumentându-și clar concluziile în decizia adoptată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Rotaru Dorel în numele inculpatului Burlacu Oleg, și de către avocatul Lupea Georgeta în numele inculpatei Mereuță Iraida, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2020, în cauza penală în privința lui *Burlacu Oleg xxxx și Mereuță Iraida xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, fiind pronunțată la **30 iulie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion